پارچەیەک لە جگەرم

چاپی یەکەم ١٩٦٨
چاپخانەی کامەران
سلێمانی

پێشکەشە

بە قوتابیانی قوتابخانەی هۆنراوەی نوێ .
بەوانەی ڕێزی هونەر و هۆنراوە دەگرن و نرخی خۆی دەدەنێ ..
بەو هەست و مەبەست و بیرانەی ئەم هۆنراوانەم بۆ هۆنیونەوە و بوونە پارچەیەک لە جگەرم .

جەمال شاربازێڕی
١٩٦٨

هیوا

چرۆی چڵی داری شادیم دەپشکوێ
بە شەماڵی هیوا دەلەرێتەوە
لەودیو ئاسۆ ئاوازێک دەگاتە گوێ
دەڵێ شەوی خەم وا دەڕەوێتەوە
****
بەڕێوەیە ڕۆژێکی نوێ
نەورۆزە
گەشەی گیانە ، زەردەخەنەی
پیرۆزە

من

مەپرسە لێم ، بۆ بێدەنگم
گەر دڵشادم ، گەر دڵ تەنگم
گەر دەتەوێ تێبگەی لێم
من چیم ، چۆنم ، چی دەکەم ، کێم ؟
چیم لە دڵ و لە هەستایە
لە چوارچێوەی هەڵبەستایە
هەرچیم بە مێشکا هاتبێت
لەگەڵ فرمێسکا هاتبێت
یان لەهەڵ بزە و گەشەدا
توابنەوە لە ووشەدا
ڕشتوومنە ناو ڕستەوە
بە ئاخەوە یان بەستەوە
بیانخوێنەوە و بمناسە
کەمێ خەندە و زۆر هەناسە
خەندە و خۆشی دەوروپشتم
چەپکە گوڵێکن لە مشتم
ناگوزەری و ناسۆریشی
ڕەشپۆشین بۆ تیشکی خۆشی
****

بەڵام چونكە .. بەندە هەستم
زیاتر ئەوەندەی تر پەستم
سەرنجێكیش بەیت لە ڕەنگم
ئاشكرایە بۆ بێدەنگم !

١٩٦٣

مەلی هۆنراوە

هەردەمەی سەرچڵێک دەگریت
یان پێدەکەنیت یان دەگریت
هەندێک جار دەنگ هەڵدەبڕیت
لەپڕ دەوەستی و دەیبڕیت ..
یان بە ماتەمی و بە کزی
لە کۆشی خەمدا دەلەرزی
دڵت دەتۆرێت لە لانە
بۆ ؟ ئەی مەلی خنجیلانە
ئەی فریشتەی دەروونی من
هەرگیز کەچی نەکەیت ، گەردن
ئەی مەلی هۆنراوە ، وتن
بەس بێت تاڵاوی خەم ڕشتن
دەبێت وەک بیرم باڵ بگریت
نامەی دەروونم هەڵبگریت
وەک گڕ ، دڕکی ناحەز بگری
پێ بکەنە ، با خەم بگری
****

گۆرانی بڵێ بۆ ژیان
کە تێکۆشانە و کۆڵ نەدان
ئەی پێنووسی گەرووی هەڵبەست
بەستە بڵێ ، بۆ ڕووی مەبەست

١٩٦٢

لەگەڵ سروشتا

هەور گلی کردە چاوی
ئەستێرەی گەشی مانگەشەو
ئاسمان دڵی هەڵقرچاوی
جوانی سروشتی کردە خەو
ڕەهێڵەی فرمێسکی ..
ڕژان
ئارامی منی خستە
ژان
****
ئەی سامالّی بەهرەی ڕووناک
پێڵووی چاو هەڵبدەرەوە
بەهاری خۆشەویستی پاک
سروشت پۆشتە بکەرەوە
بۆ گیان ، چەند زەردەیەک
شیرین
لەگەڵ بەستەیەکدا ..
بۆ ژین

ئاخێک

لەگەڵ ناڵەی ..
شەوانی دوور لە شادی دا
بە بێزاری
لە نەغمەی نامرادیدا
خەفەت زەنگی
گەرووی گیانی کە لێ دا
زەبوونی گوێگری ئۆفە
لەوێدا
لە سینەمدا
لەگەڵ خەمدا
پەنام برد بۆ
سروشت و بۆ زەمانی
ئەوەندەی تر ..
لە گورزی دام بەسەردا
دڵی شەیدای
ژیانی کامەرانی
فڕێ داو .. دای ..
بەسەر عەردا
بە بەردا

لەسەر ڕێ دا
لەژێر پێ دا
ئەرێ ئاوات و خواستی خۆ
لە ئاسمان یان لە ڕێسمانی ؟
شەقەی شاباڵ و شەوقی تۆ
چ کاتێک دێت بە میوانی

١٩٦٤

قژ

قژە زەردە خاوەکەت
بە برژانگ دادەهێنم
بە عەتری خۆشەویستی و
فرمێسکم دەیپرژێنم
****
بڕوانە تریفەکەی
چۆن پرشنگ دەداتەوە
گرەو لە زێڕی هەتاو
لە گەوهەر دەباتەوە

١٩٦٤

لە شەوێکدا

شەونمی ئەشک ئەو شەوە
لە گلێنەی وەنەوشەوە
بە بروسکەی وەکوو ئاگر
دەبوو بە هەڵمی گیان هەڵگر
ئاسمان کە چاوی ماچ دەکرد
ئەختەر لە ئاستیدا دەمرد
مانگیش کە دی ، بریسکەکەی
هاتە لەرزین .. فرمێسکەکەی
مانگی دڵی سامالّی شەو
ئەستێرەکانی کردە خەو
ئەو هەر دەگریا لەتاوا
بەسەر جەستەی بەجێ ماوا
ئەویش دوایی ، ماڵ ئاوایی
کرد لە چۆڵی و لە ئاوایی
تارای ڕەشی کرد بە بەرگ
بۆ کیژێکی جوانەمەرگ
ڕەهێڵەی فرمێسکی ئێمەش
ڕژایە سەر گوڵاڵەی گەش
بەڵام ئایا بگرین بۆ چەن ؟

ئەو لە دەشت و سەدیش لێرەن
****

سینەی هەموو داخ لە دڵێ
لەناوەوە ، هەر دەکوڵێ
بەڵام ڕۆژێک دێت ڕۆڵەیان ..
دەسێنێتەوە .. تۆڵەیان

١٩٦٣

زستان

پایزی زەرد ، مرد تەمەنی
کفن ئاڵا ، لە دیمەنی
هەناسەی سارد
زستانی نارد
ئەویش گەلێ قوڕی پێوا
بەسەر شاخ و دەشت و کێوا
ناڵەی هەوری ڕەشی دەست کرد
ئاسمانی زستانی پڕ کرد
بروسکەی هەنیسکی گەردوون
گەلێک گیانی کرد سەرنگوون
****
گەلێ دڵی بەهار پەرست
خۆی لەو نوێنە سپیەدا ، خست
چەندە جوان بوون ئەو دوو ڕەنگە
سپی و سوری لێوی بەهار
بزەیەک دەردەچوو ، ڕەنگە
بۆی گریابێت ، پەری ی گوڵزار
****
خوێن کە بەفری کرد پەمەیی

هەوێنی کۆشش بوو ، مەیی
تازە گەردوون زۆر ستەمە
بیکاتەوە بە ئەو تەمە
****

دەبێت بەهار
بیکاتەوە دوگمە و یەخەی
خۆزگە بگۆڕێت بە ئۆخەی
یاری نازدار
بگاتەوە ، نەوەکەمان
دەنگ هەڵبڕێتەوە ، کەمان
بۆ دوو دڵدار
بۆ بەهار و نەورۆزەکەی
بە ئاوازە بەسۆزەکەی

١٩٦٢

بەهارە خان

لە نەوبەهاردا ، خونچەم دیاری دا
بە خۆشەویستی دڵ گەشامەوە
لە لالەزاری بەختیاریدا
بە شنەی شەماڵ دەشەکامەوە
****
بەڵام کە هەوری ڕەهێڵەی پایز
بروسکەی مەرگی ڕوو لە جەرگ بوو
ئاخ بەجێم هێشتی شەماڵی ئازیز
دایکی دڵسۆزت جوانەمەرگ بوو

١٩٦٣

بەهارە خان: خێزانی حەسەن فکری، بە گوللەی وێڵی نەیار شەهید بوو.

خۆشەویستیی من

خۆشەویستیی من بەهرەیە
فریشتەی خوای دڵداری یە
لام زۆر بە نرخ و گەورەیە
پیرۆز ترینی دیاری یە
****

خۆشەویستیی من ئاوازە
ناخی هەستم دەبزوێنێت
بەهەشتی خۆزگەی دڵخوازە
نائومێدی دەتەزێنێت
****

خۆشەویستیی من ، بەهارە
خەندەی سەرلێوی گوڵزارە
وەک پەلکە زێڕینەی ڕەنگین
هەوری خەم ، دێنێتە خەنین
****

خۆشەویستیی من گەوهەرە
ئەڵماسی ناخی ، جەوهەرە
کۆن بوونی بۆ نیە هەرگیز
زستان ، بەهار ، هاوین ، پایز
****

خۆشەویستیی من ، بڕوایە

لە گۆشت و خوێن دا، جێگیرە
لە گشت هەناسەیەکدایە
هەڵقوڵاوی دڵ و بیرە
****

خۆشەویستی من ئاسمانە
سامالێکی شینی پاکە
تریفەی بەری بەیانە
هەمیشە ئاسۆی ڕووناکە
****

خۆشەویستی من ، ئاواتە
هەمیشە بەستەی بۆ دەلێم
بەرهەمی زۆر بەسەرهاتە
ئەو گڕەشە ، پێی دەکولێم
****

خۆشەویستی من جوانی یە
سەلیقەی پەنجەی سروشتە
سەرچاوەی کامەرانی یە
نیشتمانێکە ، بەهەشتە
****

من ئەم جوانی پەرستییەم
گۆرانییە و بۆ ژیانە
ئەم هەموو خۆشەویستی یەم
ئاوازەکەی کوردستانە
****

کسپە و سۆزی
دڵ و گیانە
قەڵای بەرزی
کۆڵ نەدانە

تۆ بلێێ !

تۆ بلێی ، گەردوون هەر
وا هەور و هەڵا بێت
نەمامی هیوامان ..
بێ چرۆ و بێ گەڵا بێت
****

تۆ بلێی کزە بای
زستان بشکێتەوە
ڕەهێڵەی ڕێی ژیان
" تاو " ی خۆش بێتەوە
****

تۆ بلێی شەو تارای
ڕەشی خەم دادڕێت
لە ئاسۆ .. کەژاوەی
شەبەق سەر هەڵبڕێت
****

خۆر تیشکی زێڕینی
وڵاتم نەخش کات

شەماڵیش بە شنەی ..
ئارام ، دڵ پەخش کات
****

ئەو ڕۆژەی ئاواتی ..
بەهرەی گشتیمانە
سەیران و ئاهەنگ و
بەهار و .. ژیانە
****

شیرینی گەیشتن
بەیەکتر بنۆشین
بەرگی بەختیاری و
دڵشادی بپۆشین
****

ئەی گوڵی کە بۆ دڵ ...
ئاوات و ئومێدی ..
تۆ بڵێی مەبەست و
خەوبینین بێتە دی !
****

تۆ بڵێی نەوبەهار
ڕووکەینە ئەو دەشتە
پێکەوە بە شادی ..
ئەی شێوە فریشتە !
****

بە بەرگی ڕەنگینی ..

ئاڵ و واڵای نوێ وە
سەربەست و خۆشەویست
ورد بڕۆین بەرێ وە
****

بۆ سەر کانی و ئاوی
ئارامگای سەیرانمان
بۆ یەکتر ، وەیسێنین
گۆرانی .. ژیانمان
****

چیمەن و سەوزەگیا
ببێتە .. دۆشەکمان
چەند خۆشە لەسەری
دانیشین هەردوکمان
****

تریقەی پێکەنین ..
تێکەڵی شەماڵ بێت
تەمی دڵ ئاسمانی ..
بەرووی تۆ ساماڵ بێت
****

لەوێشدا کە هەڵساین
بچینە .. لالەزار
دەست لەناو دەستی یەک
دڵشاد و بەختیار
****

له گوڵزار لەکاتی
گوڵ چەپکە کردن دا
بە بژار دڕکی خەم
هەڵکەنین لەبن دا
****

کەمانچەم ئاواز بێ و
تۆش بەستەم بۆ بڵێی !
بەستەی ئەم هەڵبەستەم ..
ئەی پەری تۆ بڵێ ی !
****

تۆ بڵێی دوا ڕەنجی ..
ڕۆژانی ژان چێشتوو
تێر بخۆین لە میوەی ..
هیوای پێگەیشتوو ؟!

١٩٦٣/٢/١

نیگا

ئەی چاوی خۆشەویستی
نیگایەکم .. لێ ویستی
تووبی .. ئەو تیشکە گەشە
کە دڵمی لە باوەشە
بە پێڵووی فەرامۆشی
نەکەی گیانە دایپۆشی !

****

نەکەی ئارامم وێڵ کەیت
سەرچاوەی شادیم لێڵ کەیت
ئەو نیگایەی تێم دەگری
لای بەری ، ژینم دەگری

****

ئەی چاو توخوا مەترووکێ
هەتا ئۆقرەم نەپرووکێ
حەز دەکەم ، لەخۆمەوە
وشەی دڵ ، بخۆمەوە
تۆش لە قوڵپی خوێنەوە

موچڕکەم بخوێنەوە

****

ئەگەر دڵ ئاوێنەیە
وا لە چاوا وێنەیە
خۆشەویستیش ، لە چاودا
دەڕوات بەناو هەناودا
****

دەبڕوانە ئەی چاو ، جوان
بەهرەی خۆشەویستی ی گیان
با خۆشەویستیت زیاتر
دڵم پڕکات لە ئاگر
دەروونم بجووڵێنە
هەڵبەستێک .. هەڵقوڵێنە
دەیکەم بە دیاری و بگا ..
بە خۆشەویستی ی نیگا

١٩٦٢

ئەگەر !

ئەگەر هاتو لێیان پرسیت ...
هەستت چۆنە ، بەرامبەری
لەهیچ سڵ نەکەیت ، نەترسیت
گیانە شیرینەکەم ، پەری
تۆ بەجەرگترین کەسیت
پەنا هەر بۆ ڕاستی بەری
****

دەفتەری دڵ بکەرەوە
وەرامی جوان بدەرەوە !

****

زۆر بە سەربەستانە بڵێ
من شارەزام لە ڕەوشتی
بلبل ، ناچێتە سەر چڵێ
گوڵزار نەبێت ، دەوروپشتی
گوڵیش بۆی نەگەشێتەوە
دڵی لێی نانیشێتەوە !
****

بڵێ ئەو بلبلە و من گوڵ

ئاوازەکەی لە گوێمدایە
بۆ ئەوم هەڵگرتووە ، دڵ
چونکە گیانی لەڕێمدایە
خۆشەویستیمان بەهرەیە
دوور لە تاوان و تەفرەیە
****
بڵێ پەیمان ، زۆر پیرۆزە
داومە بەوەی دڵی لامە
ئەو بۆ دڵم زۆر دڵسۆزە
ڕاستە و پاکە و بە هیوامە
****
خۆری خۆزگەی داناپۆشم
نائومێدی پێ نانۆشم !

١٩٦٤

پێکەنینەکەی

چەند خۆشە پێکەنینەکەی
تریقەکە و لەرینەکەی
وەکوو لەرەی تار و کەمان
تەزووی ئارام دەدات بە گیان

****

ئاواز دەڕژێتە گوێمەوە
هەر ئەوەتا ناتوێمەوە
چەشنە تامێکە لە زاردا
باوەش دەکات بە ئازاردا

****

کۆرپەی دڵم ڕادەژەنێت
کە خۆشەویست پێدەکەنیت
لە گوێمدا دەزرنگێتەوە
کڵۆی خەم دەتوێنێتەوە
گۆمی هەستم دەشڵەقێنێت
کانی ی وشکم دەتەقێنێت
گوڵی دڵداریم ئاو دەدات

دڵ بە گەشەی زاخاو دەدات
ئای چەند خۆش و بەلەزەتە
ژین بۆ مەزەی بەعەزرەتە
****

ئای چەند خۆشە تریقەکەی
وەکوو ئاوێنەی دەم هەتاو
دەدات لەچاو بریقەکەی
عەتری شادی دەکاتە ناو
****

دنیای دڵ ، لە شەوی تارا
ڕووناکی دەیگرێتەوە
لەسەر خۆی لادەدا ، تارا
لەگەڵیا ، دەتریقێتەوە
****

خۆزگە کاتێک پێدەکەنێت
لەو دەمەوەی ، خەم ، دەسەنێت
ئەو دەمەی وەک گوڵ هەنارە
شیلەی دڵگیری تیا دیارە
پەپولەی گیانم بژیایە
ئاخۆ تامی ئەو مژینە
وەک تریقەکەی شیرینە ؟!

١٩٦٢

دڵم باخچەیە بۆ خۆشەویستی
لەهەموو جۆرە گوڵێکی تیایە
بەڵام بەتەنها ، گوڵی سەربەستی
بۆن خۆشترینی گوڵی هیوایە

١٩٦١

دڵ

دڵ پەرداخێکی ناسک بوو ..
پڕ لە بادەی خۆشەویستیی
لەسەر سینی .. سینەم دام نا و ..
.. لەگەڵ گیاندا ، دامە دەستی
****

کە ئەو دەستی بەردا و شکا و
ئەو شووشەی بادەیەش ڕژا
چیە سووچ و گوناهی من
ئاهم بۆ دەکەن بەگژا

١٩٦٥

هەڵبەست

داوا دەکەیت ، کە هەڵبەستێ
بنووسم تۆی تیا ڕاوەستێ
چوانیتی تیا .. توابێتەوە
بە گۆناتا .. بشنێتەوە
پرشنگی ڕووتی بەرکەوێت
وێنەکەتی تیا دەرکەوێت

****

زەردەی بزەی خونچەی لێوبێت
عەتری پەرچەمی پەشێوبێت
مۆسیقا بێت ، لەگەڵ لەنجەت
ئەمۆستیلە بێت ، بۆ پەنجەت
وەک بازن ، بیکەیتە دەستت
گەشە بێت بۆ دڵی پەستت
یان وەک ملوانکەی مرواری
دیاری دڵ بێت ، بۆ دڵداری

****

بەڵام گیانە ببوورە لێم

کەناتوانم دێڕێک بڵێم
چۆن دەتوانم هەر بە قەڵەم
وەسفی ئەو چاوانەت بکەم
ئەو قژە زەردە ، ئەو لێوە
کوا ، چی دەیگاتێ ، بەشێوە
ئایا تا ئێستا نازانیت
هیچ نیە بگات بە جوانیت ؟ !
کێ زۆر شاعیر ، هونەرمەندە
لەڕووی تۆدا پێنووس بەندە
****

تا گۆرانیش پەنجەی شل بوو نەگەیشتە
وەسفی شێوەی ڕوخساری تۆ ئەی فریشتە
چونکە پەری ، ئەی ساماڵی خۆشەویستیی
تۆ خۆت بەستەی
خۆت مۆسیقای
خۆت هەڵبەستی

١٩٦٢

بیری ئەکەم

چۆن دەتوانم ، بیری نەکەم
ئێسک سووکە ، شیرینەکەم
نیگای پڕ لە عەتری مەستیی
لێی دەپرژێت ، خۆشەویستیی
گوڵی لێوی کە دەپشکوێ
نازانم هۆش دەگاتە ، کوێ
کاتێک کە بۆم پێدەکەنێت
خەم لە ڕەگدا هەڵدەکەنێت
کە بە وشەی شیرین دەدوێ
نازانم چۆن بۆی شل کەم گوێ
بەمن بێت هەر قووتی بدەم
دەم نوقڵە .. شیرینەکەم
****
ئێستا لێم دوورە داخەکەم
داخە تاسەی
بێ ڕەنگ و بۆیە باخەکەم
بێ هەناسەی
****
چەند شاد ئەبووم بە بینینی

دڵ تۆمار بوو بۆ خەنینی
کە دادەنیشت بەرامبەرم
گەشە دەگەیشتە سەرم
وام دەزانی هەموو دنیا
هەر هی خۆمە و خۆمی وام تیا
هەرکاتێکیش نەم دەبینی
دایدەگرتم ماتەمینی
دنیام لەلا تاریک دەبوو
بە پەنهانی
مەلی ئارام بۆ کوێ دەچوو ؟
نەم دەزانی
چۆن دەتوانم بیری نەکەم
شەربەتە زۆر شیرینەکەم

پەری

پەری گوڵە بۆن خۆشەکەی
باخی هیوام
پەری دنیای خۆشەویستی و
لانەی ئارام
پەری بەهرەی خەو بینینی
یەکەم جارم
فریشتەکەی خەم ڕەوێنێ
دڵی زارم
****
پەری گیانە خۆشەویستە
شیرینەکەم
ئەم بەستەیەت وەکوو دڵم
پێشکەش دەکەم
****
لەسەرچاوەی گیان و ناخی
دەروونەوە
لە هەستێکی زۆر پیرۆزی
زۆر ڕوونەوە
****

تێکەڵاوی بۆنی باخچە و
لالەزارە
بزەی بەسۆزی ناسکی ..
سازی زارە
****
بە شەماڵی نەرمی گەشەی
بەربەیانی
گەش بۆتەوە و ناخی هەستە
جێ و نیشانی
****
پێشکەشت بێت پەریزادەی
خۆشەویستم
وێنە و نیگای کامێراکەی
دڵ و هەستم
دەری دەخاو قەسەم دەخوا
بەو جوانی یە
لەتۆ زیاتر کەس لە دڵی
مندا نییە

١٩٦٣

ئـەزانیت ؟ !

گیانـە ئـەزانیت ، تۆ بوویت یـەکـەم کـەس
کـەمنت فێری خۆشـەویستـی کرد ؟ !
پێنووسی گـەرووی جوانیت دامـە دەس
پێت هۆنیمـەوە و بـە هـەڵبـەستـی کرد
ئـەی پـەری جوانـی ..
گوایـە نازانـی ؟ !
****
گیانـە ئـەزانیت ، لـەپێش تۆ بینین
هـەڵبـەستـەکانم ، بێتام و کاڵ بوون
گوڵزاری بـەستـەی ، ناو دیوانـی ژین
بێ زەردەی هـەتاو ، بـەبێ ساماڵ بوون
سیس و ژاکا بوون
لێو لـەخاکا بوون !
بـەڵام ئێستا ، وا خۆری جوانـی تۆ
بزە و پرشنگی وا بـە هـەڵبـەستم
دیوانـەکـەم بوو بـە دیوانـی تۆ
پێشکـەشم کردی بـەرهـەمی هـەستم
وەکوو جوانـی خۆت
دەشنێتـەوە ، بۆت
****

بەڵام گیانەکەم ، بەرهەمی تۆیە
خۆم بە خاوەنی نازانم هەرگیز
ئەوەم لەسەرە بە نەخش و " بۆیە "
مەکیاج کەم وشەی نازداری ئازیز
گوڵی بەسەردا ..
بکەم بە سەردا

١٩٦٢

کام ئاوازە

وتیان کەمانچە تا بڵێ ی
دڵگیرە و هەر تێر نابیت لێ ی
خۆشترین ، سازی ئاوازە
گیان دەپێوێت وەک ئەندازە
****

یان پیانۆی ناڵەی ژێر پەنجە
دێنێتە یاد ، لار و لەنجە
یان هوزاری جەرگەی باخچە
کە خۆشترە لە کەمانچە
****

بەڵام ئەگەر لەگەڵ منای
دەڵێم عود و کەمان و نای
لە ئۆرکسترای ، ئاهەنگدا
لەگەڵ ناسکترین ، دەنگدا
خۆشترین ئاواز بخوێنن
بە گوێی هەستمیا بپژێنن
ناگەنە تامی وشەیەک

یان خەندەیەک ، یان گەشەیەک
کە لە لێوی دەم خونچەوە
دەڕژێتە ناخی باخچەوە
باخچەی هەست و دڵ و دەروون
دەکات بە یاقووت و ئاڵتوون
****

کام ئاوازە زۆر شیرینە
ناگاتە ئەو پێکەنینە !
کەمانچەکەی ئەو قاقایە
لام خۆشترین مۆسیقایە

مارت /١٩٦٣

پەیامی یەکەم جار

تازە دڵم لێی دەدا بۆ جوان پەرستی
دەیڕوانیە خوای بەهەشتی جوانیی سیما
تازەش تاقە پەپولەکەی خۆشەویستی
باڵەفرەی پێکەوتبوو لە لاویما
کە هەڵفڕی چوو نیشتەوە
بە گوڵی ڕووی فریشتەوە
عەتری خۆشەویستیی مژی
لەناو دڵمدا ڕشتی ڕەنگ
تا ئەو پەپوولەیە بژی
چۆڵ ناکا باخی شۆخ و شەنگ
ئەگەرچی دڕکەزیش دژی
داوی نابێتەوە بێدەنگ
****
گیانە ئەی ئەو نازدارەی پار
کە بەڕێکەوت
ڕێبوارێک بووم بۆ یەکەم جار
چاوم پێت کەوت
****
یەکەم بینین

شڵەقانت گۆمی هەستم
بە پێکەنین
دەستی سرەوتنت بەستم
****

ئێستا وا لەو کاتەوە بوو بە ماوەیەک
لە قووڵایی دڵدا بوویتە سەرچاوەیەک
هەر سۆزە و هەڵدەقوڵێ و خەم دەخواتەوە
لەگۆماوی دەروونداپەنگ دەخواتەوە
****

بۆیە لە گەرووی خامەوە
بۆم هەڵڕشتی زۆر بە وردی
بە پەڕەی دڵ پێچامەوە
وا بەهەناسە بۆم ناردی
****

گیانە ئێستاش هەر ئەو کاتە و ئەو دەمەیە
چاوی پڕ پرسیاری دڵم ڕووی تێکردوویت
چاوەڕوانی پەخشی خونچەی ئەو دەمەیە
بۆ وەرامی ئەم پەیامەی کە بۆی ناردوویت
****

توخوا کۆتری نامەکەم
شپرزە و دڵشکاو مەکە
چەپکە گوڵی .. ئارامەکەم
بە بای ناسۆر ژاکاو مەکە

١٩٦٢

هەستی خۆشەویستیی

ژیانم بۆیە لا شادە
پەری قژ زەردی وەک نەسرین
بە تیشکی خۆشەویستی تۆ
وشک بوو شەونمی ئەسرین
ژیانم خۆشدەویٚ گیانە
کە تۆ هاوژینمی ئازیز
ئەگەر تۆی تیا نەبوویتایە
خەزانم بوو لەگەڵ پایز
دڵم ئاوێنەیە وێنەی
نیگاری تۆ کە دەنوێنیٚ
لە نوێنی یادگارایە و
خەمی ڕابووردوو دەنوێنیٚ
پەری ئاوازی پڕ سۆزی
دەروونی پەست و خەمگینم
نیگای ڕەنگینی گوڵزاری
خەیاڵ و بەختی سەنگینم
شنەی بۆنی هەناسەی تۆ
نەبێت بیٚ ڕەونەقە ژینم
دڵم هێلانە شێواوی

دەبینێت ڕۆژێ نەتبینم
مەلی گیانم بە ئاسمانی
بەهاری خۆشەویستی دا
هەوای مەستی ی شنەی شادی
لە هەستمدا لە پەستی دا
بە باڵی بەختیاری بۆی
فڕی تابوو بە ئەستێرە
جریوەی ئەو مەلە ورشە و
تریفەی مانگە شەو نێرە
ئەرێ ئەستێرەکەی گیانی
شەپۆلی گۆمی سامالْم
بەڵێ ڕازیم لە پێناوا
کەوا داینێم سەر و ماڵم
هەتا ماوم ، دڵ و چاوم
بە سەربەرزی دەبەم ناوت
" بە کوێری دادەنیشم گەر لەبەر چاوم نەبێ چاوت "

نیوە دێڕی کۆتایی هی " حەمدی " شاعیرە .

بۆ شمشاڵ دۆستێکی کوێر

قاڵبووی ژینی کوێرەوەری
لە ڕووناکی چاو بێبەری ..
تەمەنی دوور بەسەر بردوو
پیری پشت کۆماوەی تێکچوو
شمشاڵێکی زەردی ، خەمبار
جەرگی کون کون لەشی زامدار
بوو بوو بە پلووسکی تاسە
تێکەڵی دەکرد ... هەناسە
****
ئەو لەو گەرووە وشکەوە
گلێنەی نامە ئەشکەوە
هەڵی هێنجا قوڵپی گریان
لە چاوگەی سینەی دڵ و گیان
****
خاڵۆی دوولێو تینووی لێوی
شمشاڵی پڕ سۆزی حەزین
دەی بە ئاوازی بزێوی ..
دڵ هێنەرە جۆش و لەرزین
بیهێنە یاد کارەساتی

بەسەرهاتی مەم لەگەڵ زین
****

مەرگەوەڕ ، بۆ هات ئەمەی کرد
ئەو دوو دڵدارەی لە یەک کرد
دەستی داوێن پاکی بەردا
گڕی لەو دوو گیانە بەردا
****

خاڵۆی کزی بێ ڕووناکی
دڵم خەفەتە .. خۆراکی
وا بۆم شل کردوویت هەردوو گوێ
ساوای هەستم وەختە بنوێ
بەسۆز تر کە لای لایەکە
با ئەندامم .. یەکە یەکە
سست بێ و لەجێی خۆی بکەوێت
هەموان خەویان لێ بکەوێت
****

دەی خاڵە زیاتر مەستم کە
گریان تێکەڵ .. هەڵبەستم کە

١٩٦٢

کۆڵـەدار

ئـەی ژیانـی   زۆرداری بێفـەڕ و پیت
هـەر ئـەو کـەسـە   قازانجی کرد کە نـەیدیت
لای ئێوارەی   ئاوارەی حوزەیرانم
هـەوری نـاسۆر   تـەرزەی داخـی بارانم
خـەمێک دەرگای   دەروونـی خستـە سـەرپشت
بـێ ئـارامـی   وروژاند و شادی ی کوشت
ئای چـەند دڕکی   تیژی ئازاری پیاچوو
کە تۆم بینـی   خاڵۆی هیلاکی تێکچوو
****

سـەرم قاڵـی   خـەیاڵێک بوو بـە وردی
نازانم چۆن   لـە هـەڵویستێکدا تۆم دی
خـەیاڵـی چی ؟   هیچ نـەما هـەمووی ڕۆیی
کـەدیم شێوەی   کـەساسی و ڕەنجـەڕۆیی
****

خالۆ چاوم   لێتـە لـەو شـەقامـەدا
بـەو کۆمیـە   لـەو سیما سـەرسامـەدا
بـە کۆڵێکی   قورسی داری ڕەقـەوە
گوللـەی تانـە   دەنێیت بـەزۆر خـەڵقـەوە
****

تۆ کۆڵێک دار		من کۆڵێک خەم با هەردوو
بە هەورازی		ژیندا سەرکەوینماندوو
هەتاوەکوو		گوێ ی هەژاری کەڕ دەکەین
لێوی ژیان		بە گەشەی دڵ تەڕ دەکەین

سلێمانی / ١٩٦٢/٦/٩

بە ئاگری

بە ئاگری خۆشەویستی ی
هەزارەها دڵ گڕی گرت
سۆزی سەربەرزی و سەربەستی
چەکی بە هەزاران هەڵگرت
هەر ئەو خۆشەویستی و سۆزە
مەشخەڵی ڕۆژی نەورۆزە

١٩٦٢

سروشت و جوانی و
ئەنجام

- ١ -

بناری شاخ
ماچ دەکات لێوی شیرینی
فریشتەی باخ
باخی خنجیلەی ڕوومەت گەش
کۆختەیەکی وا لە باوەش
****
گرد بە ڕیزە
بوونە سێبەر و پەرژینی
ئەو ئازیزە
ڕەز و بێستانی پاڵی گرد
نەخشێکە بۆ خەیاڵی ورد
****
نیگای ساماڵ
ئاوێنەیە بۆ خەنینی
لێوی منداڵ
ساوای سەر باوەش تریقەی

شەپۆلی زێڕە ، بریقەی
****

ئەو درەختە
جێ و ئارامگای گیانی ماندووی
ڕێگای سەختە
کەلێت دەدات سروەی فێنک
دەتوێتەوە ئازار تک ، تک
****

ئەو کانیاوە
ئاودێری تاسەی لێو تینووی
بەرهەتاوە
دەست و دەم و چاوێک تەڕ کە
لەگەڵ سورە هەتاو شەڕکە
****

مەشکەیەک دۆ
دەمی بۆ دەست و مەچەکی
کچ دێتە گۆ
کاسە دۆی ساردی مەزەدار
لە خوێن گەرمەوە بۆ ڕیبوار
هەر ئەو کەسە بەختەوەرە
دانیشتووی ژێر سای سێبەرە
لێی وەرگرە و ، وەرگرەوە
شادی سەرکەوتووی "گرەو " ە
****

ئەو دار مێوە
لقەکانی شۆڕ بوونەوە
بە " ترێ " وە
دەستێک بڵند بکەیتەوە

شاهێشوو لێ دەکەیتەوە
نەء ، لێی جوانە پەنجەی ناسک
سووک ، سووک ، تیلماسک ، تیلماسک
ترێ سەرقوولّەی سپی و ئاڵ
وەک خۆی خرپن ، چەناگەی چاڵ
وەک خۆی شیرین ، وەک خۆی بەتام
مەزەیە بۆ .. دڵی ئارام
****

گوڵ و گوڵزار
مزگێنی دیدار دەهێنێت
بۆ یادگار
چەپکە گوڵ بە " ڕێحانە " وە
بازی دایە .. ناوانەوە
گەورە کچی جوان هەڵی دا
بزەیەکیش لەگەڵی دا
****

ئەی کچی کۆخ ، توخوا تۆ چیت
پەری ، فریشتە ، یان کچیت ؟
تۆ کامیانیت ، ئەم یان ئەویت
خەوی خانی ، یان " مەولەوی " ت
****

سوێسکە و " کەو " ە
دەنگیان بڵند کردۆتەوە
بەیەکەوە
هەر کە گزنگ لەکەل دەکەوت
ئاوەدانە شاخ و ئەشکەوت
دوو کوڕی گەورە و ناونجی
هەردوو بەکار ، ئازا ، ڕاوچی

سا خۆیان و پیلکە و نیشان
ڕازانەوەی خوانی میوان

- ٢ -

جوانی ی کڕنووشی دەبرد
بەر جوانی ی ئەم دار و بەردە
هێلانەی بەختیاری بوو
لە سروشتەوە ، دیاری بوو
هەتا بڵێیت ، ڕازاوە بوو
بۆ ئاسۆی دڵ کەژاوە بوو
بەڵام کاتێک ، ساماڵی گەش
پۆشی تارای هەورێکی ڕەش
گەردوون و بینا لێڵەکەی
کە دایباراند ڕەهێڵەکەی
هەورە تریشقە و چەخماخە
دای لەم کووخە ، پڕ دەماخە
سووتا کوختە و سووتان گشتی
نە جوانیی ما ، نە سروشتی
****
ئەی نەورۆز و بەهاری هات
بۆ تۆ چەند دیمەن وای لێهات ؟

١٩٦٣

وەرە ئەی خەم

وەرە ئەی خەم
وەرە ئەی یاری دێرین
وەرە با دڵ
بە ئەشکی ئاڵ .. بدێرین
****

وەرە ئەی خەم
نەوەک شادیم بگاتێ
جێم نەهێڵێت
بێ تۆ ناژیم هیچ کاتێ
****

لەژێر تارای
بێدەنگیدا چەند خۆشیت
دڵ و مێشک و
بیر و هۆش ، دادەپۆشیت
****

بێشکەی تۆ بووم

هەر لە منداڵیمەوە
تۆیت ، شیرینیت
کردۆتە تاڵیمەوە
****

بۆیە چاوی
یادم هەر بۆت دەڕوانێت
ئەژنۆی تەمەن
بەبێ تۆ ، هەنگاو نانێت
****

وەرە ئەی خەم
با من هەر لەگەڵتا بم
لەگەڵ سەنگی
ئازاردا با هاوتابم
من حەز دەکەم
بگریم گریانێکی خۆش
گریانێک گیان ..
پێی گڕ بگریت لەگەڵ هۆش
خۆشە گریان
خۆشە هەناسە سەردی
خۆشە خۆشی ..
.. نەبینین ، نائومێدی !
دەی ئاگری
بێ ئۆقرەیی م تێ بەردە
ئای چەند خۆشە
چەند بەچێژە ئەم دەردە !
گەرووی گیانم

پڕ بکە لەو ئاوازە
کە گۆرانی ی
بێ ئاوات و بێ نیازە
با پەپولەی
بزەم نەنیشێتەوە
با خونچەی دڵ
هەرگیز نەپەخشێتەوە
****

نەوبەهاری
سەوزی شادیم وەک پاییز
زەردکە هەرگیز
با کز بێت ، لێوی ئازیز
****

با لەباتی سروە و شنەی شەماڵم
گەردەلوول و هەور و تەم بێت ساماڵم
ئەی خەم گیانم
با هەر نەحەسێتەوە !
هەتا نەمان
وەک تۆ بچەوسێتەوە !

١٩٦٢

جوانیت

جوانی ، جوانی
تۆ زۆر جوانی ، نازدار جوانی
وەک فریشتە ؟
نەء ، زۆر زیاتر ئێجگار جوانی
زیاد لە بزەی ..
لێو و نیگای بەهار جوانی
تا بیر بڕوات ..
تا بڕ کات یادگار جوانی
****

تۆ خوای جوانی ی
جوانەکانی گشت جیهانی
شیرینترین ..
شیرینانی .. کوردستانی
تۆ هەستمی
تۆ گیانمی ، تۆ ژیانی
لە یادمای
ڕۆژ هەتا شەو تا بەیانی
تۆی ئاوازی ..

خۆشەویستیم بۆ گۆرانی
گەرووی بەستەم
دەکەمەوە ، تا بیزانی ..
.. تۆم خۆش دەوێت
تۆ ئارامی دڵ و گیانی
جوانیت یەزدان ،
هەر بۆ پەرستن خوڵقانی
ئەی ئەو جوانەی
چاوی لاویم کە هەڵهانی
خوای دڵداری ..
تۆی پێ ناسیم بە پەنهانی
****

جوانی ، جوانی
تۆ زۆر جوانی
پەری جوانی ی
بەسەر بەرزترین جواندا
تۆ دەڕوانی

فریشتە

چ ئاوازێ ئەوەندەی تۆ
دەبێ نەشئەی لە بینا بێت
گەرووی پرشنگی زێڕینی
لە زەردەی پێکەنینا بێت
هەرچی تیشکە لەبەر تاڤگە و
شەپۆلی نازەنینا بێت
دەها شیرین لە شۆخیدا
لە ئارایشتی زینا بێت
بە شێوە و ڕەنگی تۆ نابێت
نیە و نابێت لە ژینا بێت
چ نازدارێک لەڕێی تۆدا
دەڵێت جوانم دەسا با بێت
****

لە ڕوخسار و لەش و لارا
ئەگەر حۆری نەبیت ، نابێت
ئەوەی تۆی نایە دنیاوە
دەبێت بینای نەبینا بێت
گوناهە پەیکەری جوانیت

لە ئەستێرەی زەمینا بێت
دەبێت جێگای لە ئاسمانی
بڵندی حەوتەمینا بێت
****

ئەویش ئەو کاتە فرمێسکی
خەمی هەورو تەمی نابێت
بەڵام ئێستا دەبێت وەک من
لەتارای ماتەمینا بێت
بەڵام ئێستا دەبێت وەک من
لە تارای ماتەمینا بێت
هەناسەی قووڵ و پیشی بین
دەبێت هەر بۆت لە بینا بێت
لە هەستیشدا لە هێلانەی ..
کەساسی کەس نەبینا بێت

١٩٦٧

پێشەوا

١٩٦٠

دەرگای شادی داخراوە
دەروون بە خەم ئاخنراوە
ئاسمانی کورد ..
کوردستان گشت
تەمە و بە هەور گیراوە
درشت و ورد
کورد زمان گشت
ئارامی لێ هەڵگیراوە
کۆرپەی ژیان
لە دایکی شیرین تۆراوە
چاوی گریان
بە جارێ سوور هەڵگەڕاوە
دڵۆپی خوێن تیا تێزاوە
قەتیس ماوە
ئەموستی خەم
ژێر چەناگەی بیر دراوە
لێوی ماتەم
بە دانی قین کرۆژراوە
بزەی سەردەم

کە مەلێک بوو .. دڵ پڕ ئاهەنگ
بە هەناسەی داخ تاساوە
مات و بێدەنگ
دۆش داماوە
گڕ لە جەرگی بەردراوە
****

وا سێدارە هەڵخراوە
دەوری بە ڕەشاش تەنراوە !
تۆپ لوولەکەی ئامادەیە
تا کەس خوار نەجووڵێتەوە
هەرچی شەقام و جادەیە
دەبابەی ڕوو گرژ و مۆنە
تازە و کۆنە
دوژمن دەیسوڕێنێتەوە
داوە .. داوە
ساز کراوە
دانراوە
بۆ کێ ؟ بۆ کێ ؟
بۆ ئەو سەرۆکە ناسراوە
کە پەیمانی بە کورد داوە :
تاکو جەستەی لە کاردا بێت
بەختی کا لە تێکۆشانا
تا تۆزقاڵێ گیانی تیابێت
داینێ لە ڕێی کوردستانا ..
ئەزانی کێ ؟ چ سەرۆکێ
- سەرۆک کۆماری کوردستان
قازی محەممەدی نەبەرد
جەسووری سووری کوردستان

.. بڕوای بێگەرد
ئەوەی کەوا :
سەری شۆڕ نەکرد بۆ نامەرد
نەیهێشت پشتی بدا لە عەرد
پێی وت سەرت داوە لە بەرد :
نەتەوەی کورد ، بکەی بە پرد
کام پێشەوا ؟
- ئەوەی کەوا :
ئەی وت دەبێت
خێر و بێری کوردەواری
هەر کورد بیخوا
بۆ کەس نەبێت
کورد بە شادی و بەختیاری
بژی و بڕوا ..
دیلی دەستی ناکەس نەبێ ..
هەڵخراوە بۆ ڕابەرێ
کە کورد داویەتی نامەکەی
ئەو بۆی بەرێ ..
بۆ مەنزڵی ئارامەکی
****

واهات واهات
چرای ئاوات
قارەمانی :
ڕێگەی خەبات
پاڵەوانی :
سەدکارەسات
پشتیوانی :

گەل و وولات
ئەوەی گیانی دەکات خەڵات
هەیهات هەیهات !
چ شێرێکی بە جەرگ هات !!
****

ئۆردووی دوژمن لە دوایەوە .. !
دەست و قاچی کەلەپچەیە !
مردن لە پێش ڕێگایەوە :
کەچی ئا ئەو کورد بەچەیە ..
بەو زنجیر و پێوەندەوە
بە خەندەوە ، ..!
هات بە تەکان
پەتی دارەکەی ڕاتەکاند
تۆپ و ڕەشاشی ڕاچڵەکاند !
هەتا توانی ..
چریکانی : -
وتی کوردم .. سوێندم خواردووە بەم خاکەم
خۆمی لە ڕێدا بەخت کەم !
بەم بیر و باوەڕە پاکەم
تا کۆسپی ژینی تەخت کەم
ڕۆڵەی کوردم
وڵاتی کوردستان پەرست
بۆ کورد پردم
هەتاکوو دەیپەڕێنمەوە
لە نۆکەر و ئیمپریالیست
هەتاکوو دەی بووژێنمەوە
دەیکەم سەربەست

ئاڵای کوردستانی گەورەی
دەدەمە دەست
ئەوەم کەهەم
هەر ئەوەش بووم
وا ڕۆیشتووم
هەرواش دەبم
ئەمەیە ڕێم :
بۆ وڵات و نەتەوەکەم ..
سەر دادەنێم !!
هەڵمواسن
لام شەرەفە و سەربەرزییە .. !
چاک بمناسن ،
لە ڕێی کورد و کوردستاندا
بۆ من مایەی شانازیە
لەژیاندا
ئێمە کوردین لە هەڵواسین !
نەترساوین ناترسین !
" من هەڵواسن "
بەڵام بیری کوردایەتیی
" پتەوتر " لە پۆڵا و ئاسن
هەر دەمێنێ
کورد لە گیان و دڵیایەتی !
تا هەتا لەگەڵیایەتی :
سات لە دوای سات
زیاتر گڕ و جۆش دەسێنێت
هەزار بەسەرهات ، کارەسات ،
نای نەوێنێت هەر دەمێنێت
****

شۆڕشی سوور
لەناو دڵدا بڵێسەکەی
وەکوو تەنوور
زیاتر بەرز دەبێتەوە ..
هیچ دای نامرکێنێتەوە !
تا دوژمن دەتوێنێتەوە !
****

سبەینێ کورد کە ڕاپەڕی
لەم پەڕیەوە تا ئەو پەڕی
چاوی ژێر تارای زۆرداری
هەڵ دەهێنێت
بۆ ڕزگاری
شۆڕشێک هەڵ دەگیرسێنێت
سوور بنوێنێت
وەکوو بورکان جۆش بسێنێت
ماف بسێنێت
لاوی ئازا و گورج و گۆڵی
توند و تۆڵی
زۆر بە جەرگی
نیشتمانی
شێری نەترس لە مەرگی
کوردستانی
تفەنگ و تفاق لە شانی
مەهاباد و کرماشانی
سنە و" وان "ی
دیاربەکر و نەخچەوانی

لاوی سۆران و بۆتانی
بادینانی
جامانە سووری بارزانی
هەڵۆکانی هەورامانی
کوردەکانی
هەموو گەرمیان و کوێستانی
هەر چوار قورنەی کوردستانی
لە شوێن جێ پێی
دوانزە سوارەی مەریوانی
لەسەر تەدبیر و بیر و ڕێی
شێخ سەعید و بەدرخانی
لەسەر بڕیار و پەیمانی
شێخ قادری شەمدینانی
هەر بە یادی :
کاوەی ئازای پاڵەوانی
بۆ ئازادی
چەکوشی ڕێی تێکۆشانی :
دەنێتە سەر دەفەی شانی
بۆ ڕزگاری کوردستانی
دەڕوا ، دەڕوا
گیان پڕ بڕوا
بۆ پڕاندنی ئەو مێشکەی :
نەمانی کورد بۆتە بێشکەی
نەمانی کورد ئارامێتی
مەرامێتی
دەڕوا ، دەڕوا
دڵ پڕ لە ئاوات و هیوا
ئەم خاکە سوور دەکات بە خوێن !!!

خڵتانی خوێن !
دەکات بە نوێن !
ناحەزانیش
هەرچی بڵێن
ئەو هەر دەیباتە سەر " بەڵێن "
پەیامەکەی
نامەی خوێناوی خامەکەی
بە کارواندا ..
بە کاروانی تێکۆشاندا
دەبات هەتا .. دەیداتە دەست
بووکی کامەرانی و مەبەست
بووکی هیوا
یاری ئێسک سووکی هیوا
گوڵی هیوا
دڵی هیوا
گۆنای گەش و سوور و ئاڵی
ڕووی بێگەردی وەک ساماڵی
هەڵدەمژێت
بەجۆرێکی هەڵ ئەمژێت
تا عەتراوی لێدەڕژێت
باش دەی چێژێت
لە تامەکەی
هەتاوەکوو مەستی دەکات
خۆشی بۆن و بەرامەکەی !
کە لە کاروان گەڕایەوە
ئەم مژدەیەی هێنایەوە
بۆ دایکە بێ ئارامەکەی
وەرامەکەی

بە گەیشتنی نامەکەی
سارێژ دەبێت
یەکسەر برین و زامەکەی !
جا ، نەوەی کورد
" نەتەوەی کورد "
دایدەچەقێنێ ئاڵاکەی !
دەیگۆڕێت بەرگ و کاڵاکەی
ڕازاوەی دەکات باڵاکەی
ئەوسا دایکی منی شەهید :
کپی دەکات سکاڵاکەی
****

کورد تۆڵەی خوێن دەکاتەوە
خۆی لە خوێن دا دەشواتەوە
تا " سەربەستی "
وەڵامەکەی دەداتەوە ..
تا ئەمجارەش بە مەبەستی :
دەگاتەوە
سەما دەکات بەیداخەکەی !
بەسەر بەرزایی شاخەکەی !
کوردستانی ئاواتەوە !!
بەڵێ ئێوە دوژمنەکان ..
برسیی گۆشت و خوێن و ئێسقان
هەرچەند کە من هەڵدەواسن
بەڵام هەڵگری ئەم بیرە
باش بناسن ..
نای بەزێنێت پۆڵا و ئاسن !
نای نەوێنێت هێزی دوژمن !

پەیام نێرانی ئەم بیرە
ملیۆنەها کوردی ژیرە !
وا بەرێوە بۆ مەڵبەندی
بۆ شکاندنی پێوەندی !
ڕزگار بوونی لە دەست بەندی !
وڵاتەکەی لەژێر دەستان
دەردەهێنێت
نۆکەرەکانی کوردستان
دەخنکێنێت
تاکوو نیشتمانی لەت لەت
بە یەک کەڕەت
ئازاد نەبێت بست بە بستی
واز ناهێنێت . !
بەری نادا چەکی دەستی !
تا نەی بینێت
ئاڵای بەرزی ڕەنگا و ڕەنگی
بەرهەمی شۆڕش و جەنگی

ژین : ژمارەکانی ١٥٠٩ و ١٥١٠ و ١٥١١

دەنگێک لە گڵکۆیەکەوە

ئەی خوشکانی جگەرسۆزم
دەی توخوا بۆم ..
بەدڵ بگرین ، بە کوڵ بگرین
لەسەر گڵکۆم
گڵکۆ جێمە و خاکم لەسەر
گۆنا و لێوە
منی داماو ، منی جێماو
دوور لە ئێوە
هەرچەند گڕی مەرگ بۆ ناو ..
گۆڕی هێنام
بێبەری بووم لە ئاوات و
خۆزگە و هیوام
ناکام بووم و ئەستێرەی گیان
کەوتە نیشتن
بە ڵام ئاخم ئەو داخەیە
کە جێم هێشتن
خوشکەکانم سەردەمێک بوو
وەک ئێوە بووم
بۆ ئامانجم لەگەڵتانا ..

بەڕێوە بووم
بە شەقامی ژیان و ڕێ ی
خوێندنگامدا
ئاسۆی هیوام بەدی دەکرد
لە نیگامدا
ئەستێرەکەم لە سامالّی
بەهرەی دلّما
دەی جریوان پێ دەکەنی
بەڕووی گولّما
بە نەمامی قو تابخانە و ..
ژیانەوە
خونچەیەک بووم بە ئاواتی ..
گەشانەوە
شنەم دەهات بەدەم سروەی
بەیانەوە
گەرووی سۆزی ئاوازێک بووم
لە گیانەوە
دەمویست کەوا لە بەرهەمی
ئەو نەمامە
لە دواڕۆژدا لێی بچێژم
کە هیوامە
دەسگریش بم بۆ دایکم و
خوشک و برام
بەلاّم لەنیوەی ڕێ دا بووم
لەناو برام
کۆسپی ژینی ڕێ ی نەهاتی و
داخ و تاسە
ملی پێنام بۆ گێژاوی

دوا هەناسە
منی کەساس منی هەژار
منی کلۆڵ
عومری جوانی و هیوای گەنجیم
نایە ناو خۆڵ
ئەوا ئێستا لە دیباری ..
تەنیایی دا
ڕاکشاوم وام لە لانەی
کۆتایی دا
جوانەمەرگی .. داخ لە جەرگی
بێ ئاواتم
بە زامێکی بەسوێوە بۆ ..
سەیوان هاتم
بەڵام توخوا بە دڵخوازەکەشم بڵێن
لەبەر وەفای خۆشەویستی و ڕاستی بەڵێن
ماڵ ئاواییم کرد لە ژین و
دنیای ڕووناک
پەیمانم دابوو بۆ ئەو بم
یان بۆ ژێر خاک
هیوادارم کە دڵتەنگ و
زویر نەبێت
بەس تکایە دڵسۆزیمی
لەبیر نەچێت

١٩٦٥

چیرۆکه شیعر

گرەوی سامان

ئەی قەمەرە .. لەبەر کۆشکا
دەی ڕاوەستە
ئەی دەوڵەمەند بۆ سەرەوە
دەستە دەستە
تۆش سەرکەوە ماڵی خۆتە
کوڕی حاجی
مادام خاوەن کۆشک و پارەی
هۆی ڕەواجی
****
ئەی کیژۆڵە ئێسک سووکە
بەڕەوشتە
زۆر ناسکە و زۆر نازدارە
وەک فریشتە
دەی خۆت بکە بە ئاشنا و
بەرابەریان
زوو زوو بچۆ دینار بکە
بە نۆکەریان
کچەکەیان کە قوتابی
پۆلی بەرزە
نەمامێکە .. گیان دەخاتە
شنە و لەرزە

هەرچەند کەوا خۆشەویستی ..
خۆشی هەبێت
بەڵام دینار بخەیتە کار
بۆ تۆ دەبێت
دەستی هەڵپە پەیمان خاڵی دەکاتەوە
لە دڵسۆز و دڵداری دوور دەخاتەوە
لای ئەو کەسەی کە بناغەی
خۆشەویستیی
لەسەر بۆشە و دەیفرۆشێت
بۆ مەبەستی ..
****

دەی خۆت تاقی بکەرەوە
خاوەن پارە
تا بزانیت .. ئەو نازدارە ..
ئەو دڵدارە
کە چەند ساڵە هاوپەیمانی ..
لاوێکە مەرد
چێشتوویەتی ئۆف و ئاخ و
ئازار و دەرد
کەوا سوێندی دڵداری یان
لەگەڵ یەکا ..
گۆڕیەوە هیچ نەتوانێت
لەیەکیان کا
دەی ئاخۆ بۆت لەولاوە دوور
دەخرێتەوە
یان ئەو دڵەی پێی داوە نای ..
سەنێتەوە
دەستی سامان هاتە پێش و

نازدار گوشی
کوڕی حاجی بوو بە هاوڕێ ی ..
گیان و لەشی
کچ پەیمان و خۆشەویستی و دڵی کوڕی
فرۆشت و دای بە کۆشک و زێڕ .. دینار کڕی
پێشکەش کرا و ئاهەنگ کرا و
دەم شیرین بوو
بەڵێ لەسەر خواستی کچ خۆی
درا بە شوو
****
هەی ئافەرین وەک ئەو لاوەت
بێ مایە کرد
دەستیت بڕی و خۆت قوربانی ..
سەرمایە کرد
****
کوڕی هەژار ، دوور بوو کاتێک
ئەمەی زانی
بە پەلەپەل هاتەوە دووی
سەرگەردانی
هەرچی وێنە و نامەیەک بوو
هەمووی هێنان
چوو بۆ ماڵی کوڕی حاجی و
بۆی دەرهێنان
زۆر تکای کرد لەوتاوانە
بکشێتەوە
هەڕەشەی کرد کە دەبێ هەڵ وەشێتەوە ..
تازە دەسگیرانیش ووتی :
خۆشم دەوێت

لەگەڵ بیستی کەشدا بووبێت
هەر دەمەوێت
****
ئێستا ئەوا هەڵخەڵەتاو ..
فرۆشرا و
لەگەشتایە لەگەڵ کوڕی
زێڕ و دراو
چی دەوێت کچ ؟ گەیشتووە
بە هیوای خۆی
چی داوا کا و هەرچی بکا
چاک دەلوێت بۆی
ئاڵتوونی سارد بریقەی دێت
لە بەرۆکدا
سەرو سامان خۆی بۆ داوە
بەسەر چۆکدا
ئەی قەمەرە لەبەر کۆشکا
دەی ڕاوەستە
ئەی دەوڵەمەند بۆ سەرەوە
دەستە دەستە
تۆش سەرکەوە ماڵی خۆتە
کوڕی حاجی
مادام خاوەن کۆشک و پارەی
هۆی ڕەواجی
تۆش هەژاری ئاوارە بوو
بناڵێنە ..
ڕەشماری خەم لەگەردنت
بئاڵێنە

١٩٦٥

پێش تۆ ناسین

پەشیمانم لەو شیعرانەی
پێش تۆ ناسین
کە بە خەیاڵ بۆ دڵداری و
یارم نووسین
****
گیانە کاتێک گەرووی هۆنینەوەم پڕا
وشەی خۆشەویستی تری لێ دەپڕژا
بریتی بوون لە هۆنراوەی
نیشتمانی
لەو بەولاوە هیچی ترم ..
نەدەزانی
****
زۆر خوێندەوار کەوتبوونە ڕەخنە گرتن
چونکە بەستەی دڵداریم بۆ نەدەوتن !
وتیان حەیفە
تۆوی باخچەی دڵ بڕێژێت
لەهەر بستەی
جۆرێک گوڵی تیا نەنێژرێت
باخێک ئەگەر
گوڵەکانی هەر یەک ڕەنگ بن

نیوەی هوزار
دەبێت لە خوێندن بێدەنگ بن
بەڵام باخی ..
ڕەنگا و ڕەنگی هەمە چەشنە
هەموو دڵێک
دەخاتە سەر زەردە و شنە
****

بۆیە منیش کەوتمە بیر کردنەوە
بۆ گوڵزاری دڵ ئاوەدان کردنەوە
لە هەر چڵ و تۆوێک گوڵێک
جوان بێت هێنام
لە ڕستە و گۆل و دێراو دا
ناشتم چێنام
ئەوەی بریتی بوون لە دڵ ..
یان دڵداری
بۆ داخوازی دڵخوازانم ..
کرد بە دیاری
دەمێک چاوی کاڵ ، دەمێک شین
دەمێک هی ڕەش
وەسفی خەیاڵ دەیگرتنە
قولی باوەش
بەبێ ئەوەی دڵم هیچیانی
ویستبێت
یان پەیمانم لەگەڵ خاوەنیان
بەستبێت
دەمێک سکاڵا و هەناسەی
بەجێ هێشتن
بەبێ ئەوەی ئازارێکی

دابێت بە من
بۆیە دەڵێم پەشیمانم لەو بەستانە
کە دەیپژاند گەرووی کەمان ، سەربەستانە
گرتبووی بین
پێش تۆ بینین
****

بەڵام ئەمڕۆ
گیانی شیرین ، شێوە شیرین
کە بەستەی تۆ ..
لەسەر لێوم کەوتە لەرین
لەو خەیاڵ و بیرە بێلانەیە دەرچووم
بە دڵداریی راستەقینە پڕا گەرووم
فریشتەی دڵ
خۆشەویستی
بەهرەی گیانی ی
دیوانەکەی بۆ پڕ کردووم لە گۆرانی
هەر هەڵبەستێک
کە دەینووسم بۆ دڵداری
بۆی بڕوانیت ..
وەک ئاوێنە .. تۆی تیا دیاری

١٩٦٢

مامۆستا نەجمەدین مەلا

- ١ -

چوار دیوارێک ، تاریک و تەنگ
پڕ لە بەرگی دەنگی بێدەنگ
لەم لا و لەولا دوو تەختەی ڕەش
ڕۆژی دێرێک دەکەن باوەش
کاتژمێرێک وەک هەناوی
کوتە کوتێتی لەتاوی
لەولاشەوە ڕۆژ ژمێرێ
ڕۆژی ژیانی دەژمێرێ
****
چەند کورسییەک لەگەڵ مێزێک
پڕ پەڕاو ، گۆڤار ، ڕۆژنامە
لەناوا .. پیر و بێ هێزێک
پەنجەی گرتوویەتی خامە
****
هەر دەنووسێ و تۆمار دەکات
جەرگی خامە زامدار دەکات

- ٢ -

وا شەو داهات

گڵۆپی زەردی کز هەڵهات
تێپەڕی .. کات
لە قوژبنێکدا .. نوێنەکان
بانگی دەکات
دەڵێت .. بنوو شەو درەنگە
بووکی خەو زۆر شۆخ و شەنگە
بەڵام ئەو خۆ لەگەڵ خەودا
لەگەڵ ڕۆژ و نیوە شەو دا
هەرگیز دەجەنگێت و دەڵێت
نانووم تا ڕۆژی نوێ هەڵدێت
هەر دەنووسم
بە پێنووسم
بۆ نەتەوە .. هەژارەکەم
وڵاتە .. بێ بەهارەکەم

– ٣ -

ئەی دەروونی ماتەمی وێڵ
هەڵبڕێژە فرمێسکی لێڵ
لە دڵ و سینەی گەرمەوە
بە هەنسکێکی نەرمەوە
بە کوڵ ، پەرۆش ، بە تاسەوە
سۆز بکەرە هەناسەوە
بۆ دڵسۆزێک .. کە تا پیریی
تا مەرگ هات بەرەو پیری
بێباک بوو ، وورەی بەرنەدا
پەنجەی پێنووسی بەرنەدا

- ٤ -

ئەگەرچی پیر و بێ هێز بوو

بەڵام نەدەترسا لە کێو
نەتەوەکەی لا بەڕێز بوو
ئەگەر قووتیشی دایە ، دێو
****

هەرچەند بە کەساسی ژیا
بەڵام ژیانی مەردیی بوو
تا هەوری ڕەش چوو بە گژیا
ئەو هەر ئەستێرەی کوردی بوو
****

بەڵام هەزار داخی گران
هەڵمان نەدەسەنگاند نرخی
نەمانزانی کە بێ ویژدان
خۆی بۆ خۆش کردووە ، مرخی
****

کەسێک نەبوو دەستی بگرێت
ڕێزی تێکۆشانی بگرێت
وەک زۆر شتی تر ، لێی گەڕاین
تا پشکۆیان بە دڵدا ، ناین
****

ئەوا ئێستا دوای نەمانی
بۆ ژیانی پڕ لە ژانی
دەست بە ئەژنۆ دا دەکێشین
هەناسەی بۆ هەڵدەکێشین

- ٥ -

نووسەرێکی پێشکەوتوو بوو
گوڵزارێکی پشکووتوو بوو
****

بۆنی گوڵی دەست ڕەنگینی

هەموو لایەکی گرتەوە
بیر و سەرنجی سەنگینی
زۆر لاوانی پێ گرتەوە
****

گەلێ کەسی پەڕانەوە
لەدەست لافاوی نەزانین
بەو پێنووس و " پەڕانە " وە
گەلێ باخچەی کردین ، ڕەنگین
یاد نەچوونی مامۆستامان
مافی گشتە .. تا .. هەتا .. مان

١٩٦٢

گەشتی کۆیە

ساڵی ١٩٦٠ پۆلێک برادەر بووین دوا نیوەڕۆیەکی پێنجشەممە گەشتێکی بچووکی یەک شەوەمان پێک هێنا بەرەو کۆیەی ئازیز .. گەشتەکە لە ڕانیە وە بوو ، خوالێخۆشبوو "دڵشاد مەسرەف " ی هونەرمەند یشمان لەگەڵدا بوو ، یادگارەکان ئەم چەند دێڕەی پێ نووسیم و بفەرموون .
ج . ش

سەرتاپای لەشی بەهار ..
جوان پۆشتەی ئارایشتە
بەرگی ڕەنگینی دەشت ، گشت
پشتێنی ڕێ ی لە پشتە
****

بە بن گرد و پێدەشتا
بە هەوراز و نشێوا
بۆ جێی ئارام گەیشتن
دڵ پڕ لە خۆزگە و هیوا
****

هەر درەختە و دەوەنە
دەڕۆن و تێدەپەڕن

هەر پۆلە سوێسکە و کەون
لەسەر چینە هەڵدەفڕن
دەنگی نووساووی گڕی
" جێب " دۆڵ و شیوی شێوان
هەتا چووینە چنارۆک
بوو بە تارمایی شێوان
شنەی شەماڵی ناسک
فێنکی کردینەوە
گۆشت و ڕازانەوەی مێز
ماندووی بیر بردینەوە
ئنجا نۆرەی گۆرانی و
بەستە و .. چەپڵە ڕێزانە
دەنگی زوڵاڵ ، فرسەتە
بچریکێنە و بزانە
کە چەند خۆشە لە ناوەند
ئەم چیا بەرزانەوە
بەستە و گۆرانی کوردی
بە چەپڵە ڕێزانەوە
ئاخ ئازیزەکەم پەری
تۆشم لەگەڵ بوویتایە
بزەت .. تێکەڵی گەشتی
ئەم بەهەشتە کردایە
****

من مەستی دیمەنی ئەم ..
کانی و ڕەز و درەختەم
شەیدای جوانی و دڵگری
ئەم جێ و ئێوارە وەختەم

هەرچەند ئەکەم لەش کفتە
لە هەڵسان و جێ هێشتن
بەڵام چی بکەم ، لە پەلە و
درەنگ وەخت و نەهێشتن
****

بە سنگی هەورازەکەی
چیای ژوور چنارۆکدا
سەرکەوتین تا چنارۆک
نەوی و خۆیدا بە چۆکدا
لە دوگمەی سوخمەی شانی ..
لوتکە .. کە ڕێ ئەو دیو کەوت
لە دەریای ڕەشی شەودا
مرواری زێڕین دەرکەوت
****

مەغناتیسی کارەبای
سیحری جوانی ڕایکێشاین
شاری "کۆیە" ی شیرینە
ئەوەتاین لە باوەشیاین
****

ئەی شەو زوو بتوێرەوە
نزیک بەرەوە ، گزنگ
چاوی گەشی .. دەسماڵ شین
کاڵ کەرەوە بە پرشنگ
****

جوانیی ئەستێرەی ساماڵ
کەی وەکوو جوانی ئێرەن
هەر تاقە چاوێکی "کۆ "
بەرامبەر سەد ئەستێرەن
****

وا بەیانە خۆر سەری
لە کەلەوە دەرهێنا ..
بە شانەی سەوزی بەهار
قژی زەردی داهێنا
****

ئەی بووکە لەش پۆشتەکەی
دڵڕفێنەکەی کۆیە
تۆ وەکو فریشتە وایت
یان فریشتە وەک تۆیە ؟
ئەی شوێن باڵی وەریوی ..
پەپولەی .. دڵی ئاگر
گیانی حاجی قادری ..
خامەی نەبەزین هەڵگر
****

شیرینیی و ڕەنگینی ی تۆم
لە دڵدایە وەکو خوێن
بۆ گوڵزاری ڕازاوەت
هوزارێکم .. ئاواز خوێن
دەمێکە بە تاسەوەم
نیگام تێر کات ، نیگارت

پێشێلی کەم ئیسفنجی
نەرمی وەردی بنارت
****

ئۆخەی ئێستا وا کاسەی
ئەو تاسەیە دەشکێنم
لە فەرشی گژ و گیاتا ..
پێڵووی چاو دەترووکێنم
****

لەسای گەڵای گێلاس و
شۆڕەبی حەمامۆک دا
گوڵی شەوبۆی یادگار
دەکەم بە بەر بەرۆکدا
خۆزگە خۆشەویستەکەم
تۆشم لەگەڵ بوویتایە
چەند خەندەیەکت پێشکەش
ئەم بەهەشتە کردایە
****

ئەوسا سەیران و گەشتم
زۆر زیاتر دڵگیر دەبوو
زیاتر ئاوازی شادیم ..
تێکەلاوی بیر دەبوو
****

کاتی گەڕانەوە هات
" هەینی " ماوەکەی کەمە

دەبێت هاوەڵەکانم ..
ئامادەبن بۆ " شەمە "
ساماڵ .. ئاوا ساماڵی
وێژە و هونەر و جوانیی
بۆ تۆ و شارەکانی تر
ئاواتی کامەرانی

١٩٦٠

گەشتی تەوێڵە

تێبینی :

لە جاپی یەکەمدا ساڵی ١٩٦٨ پێشەکییەکی ناچاری و دیپلۆماسیانەم بۆ ئەم گەشتە نووسی بوو ، لەبەر بیر تەسکی هەندێک و هەڕەشە و گوڕەشە .. ڕاستیەکەی گەشتەکە لە سلێمانیەوە دەستی پێکرد و ڕۆژی هەینی ١٩٦٣/٥/٣١ بە مەبەستی بەڕێکردن و ڕۆژی ١٩٦٣/٦/١ گەڕامەوە .. داوای لێبوردن لە خوێندەواران و لێکۆڵەرەوان دەکەم .. هەروەها بەکارهێنان و چوارتا هێنانە ناو گەشتەکە هەر بۆ جوانکاری و خۆشەویستی ناوچەکە هێناومە .. ئەوەش بزانن زۆر دێڕی تر هەبوون پەیوەندییان بە ڕامیاری ئەو سەردەمە وە هەبوون لێم دەرهێنان لەبەر" سانسۆر" بەداخەوە ئەسڵەکەم لا نەماوە و لێ لابراوە

کانیشم بیر چوونەوە هەر دێڕی یەکەم نەبێت کە ئەمەیە :

سبەینێ دوا هەناسەی ئایارە و هەم هەینیشە

گوێ لە " مەچۆ " ناگرم هەروا دەزانم ، نیشە

فریشتەی خەو تەریوە و

ئارام فڕیو لە نوێنا

شەوم گەیاندە گزنگ

چاوی خۆرم هەڵهێنا

کەرەسە پێچانەوەی
ماڵی خۆشەویستم دی
نمە فرمێسکی چاوی ..
کاڵی خۆشەویستم دی
بەڕێکەر و دووعا خواز
لە کۆلان و داڵانا
شۆفێر پێی بە بەنزین و
پێی بە ناخی دڵا .. نا
لانە ئاوەدانەکەی
خۆشەویستیمان جێ هێشت
ڕۆیشتوو .. داخی گەورەی
بە دڵی جێ هێشتوو چێشت
****

لە چوارتاوە کە نەوین
بە ڕێگەی پێچا و پێچا
وەک برین پێچ گەردن و
سەری گردمان دەپێچا
قەڵاچوالانی شاری دێرینی
مێژووی بابان
یەکەم قەڵای بەرزێتی :
ئەزمەڕی پێش ڕێگامان
ماوەیەک دوای سەڵاوێک
لە ئەزمەڕی سەر بڵند
باوەشمان بە گەردنی
سلێمانی جوان دا کرد
****

لە ماڵە خزمانی خۆم
میوانی یەک سەعاتین

فەرموون هەستن درەنگە
بەڵێ فەرموو ، وا هاتین
****

سلێمانی ماڵ ئاوا ..
ڕێی تەوێڵە خۆ بگرە
لە گۆرانیی هاوەڵ و
لە ئاهی من گوێ بگرە
بەژێر سامالّی شینا ..
بەناو دەشتایی سەوزا
بە گوێ کانی و ڕووبارا
سێبەری چیای بەرزا
****

کەژ وا ڕازاوەتەوە
دڵ بزوێنە نیگاری
لەگەڵ وەرزی بەهاردا
کەوتوونەتە دڵداری
****

چاوی سەرچاوەی زەڵم
پرشنگی دا لە چاوم
شەپۆلی هەستی ناسک
خورپەی دا بە هەناوم
بەهەر شوێنێکدا دەڕۆین
یەکەمجارە دەیبینم
ئای چەند دڵگیر و خۆشە
کوردستانی شیرینم
ئاوازەیەکی نوێ یە
تۆماری دەکات ژینم
دەستەسرێکی نەرمە

بۆ سڕینی ئەسرینم
****

بە دەشتی شارەزووردا
تێپەڕ بووین بە خورماڵا
پشتێنی پێچ پێچی ڕێ
لە کەمەری یاڵ ، ئاڵا
دەبیت ڕێمان چەند مابێت
پێم بڵێن زۆری ماوە
توخوا با گیانم تێر بێت
لەم خاک و هەوا و ئاوە
****

ئەم گوڵ و لالەزارەی
سوخمە و کراسی دەشتە
زیاتر هەست دەجووڵێنێ و
گەشە دەدات بەم گەشتە
****

ئەو گرد و هەرد و باخەی
بەرگی سەوزی پۆشیوە
ئەو قەڵبەزە و خوڕاوەی
باوەشێن کەری ، شیوە
چاوی تینووی دەروونم
زۆر ئاواتە خوازێتی
هوزاری باخچەی دڵم
سەرچاوەی ئاوازێتی
دەسا دەبا ، دابەزین
لەسای ئەو درەختانە
لادەین ، پشوویەک بدەین
زۆر خۆشە ئەم وەختانە

****

تاک تاک ڕێبواری قۆزی
کوڵەباڵ هاوەڵی شان
ئەژنۆی ماندووی شل دەبوو
دەستێکی رادەوەشان
لەخۆشی هەڵگرتن و
دووری نزیک بووینەوە
" هەوری لە مل " ی دەڕژاند
لە ناخی دەروونیەوە
****

سەربار و ئەملاو ئەولا
بوونە لاگیرە زەلام
بەدەم گۆرانی گوتن
بەدەست وەڵامی " سەلام "
****

بەڵام من هەر لە بیری
دوورکەوتنەوەی یاردام
مەگەر تازە هەر بە خەو
بیبینم بێتەوە لام
****

سەرم هەڵبڕی وا دیم ..
کۆمەڵێک باخچە دیارە
بەڵێ .. وا گەیشتینە
بەر ئاوێنەی " بیارە "
****

کام بیارە ؟ بەهەشتە و
جێی فریشتەی نازدارە
خەوی خۆشی ئارامی

باوەشی یادگارە
****

لە ئاوایی دابەزین
بۆ ماندوو حەسانەوە
خواردەمەنی بەردەمی
دیدەنی ی ڕازانەوە
لەژێر سێبەری چڵی
چنار و بی و دارگوێز دا
هەناسەم هەڵدەکێشا
لەتەک ئاوات و نیاز دا
****

دەمووت ئاخ ئەو ئاواتەی
لە دڵدا بۆی پەرۆشم
گەردی نەهاتی .. لێڵی
نەدەکرد کانی ی هۆشم
****

ئەی دڵ و دەروونی شاد
ئێرە هەر خۆی هەڵبەستە
کوا گەرووی کامەرانیی
بۆ بەستەی لە دوا بەستە
کوا خامەی هەست بێ ئەوەی
بیری لێ بکەیتەوە
دیوانێک .. دیاری سروشت
بۆ جوانیی ببەیتەوە
****

ئەو نیگا و بۆن و هەوا و
ئەو ئاوە سازگارە
لەگەڵ ئەم دیمەنانەی

ناو ئەم باخ و گوڵزارە
****

بیکەم بە ملوانکەیەک
بۆ گەردنی یادگار
بۆ پیرۆزبایی نەخشەی
دەست و پەنجەی کردگار
هەرچەند دیمەنگا دەی وت
ئێرە بە جێ مەهێڵە
دەشڵێن جوانیی " بیارە "
ناگاتە هی " تەوێڵە "
****

ئنجا خوا خوای ئەوەمە
خێرا زوو کۆبینەوە
بچین بە پیر " تەوێڵە " ی
شۆخی نازەنینەوە
****

لە پردی شیوی خوڕەی
هاڕەی پێکەنینەوە
کە ئەو دۆڵەی سەرتاپا
خستۆتە ، لەرینەوە
پەڕینەوە و تێپەڕین
بەسای " دارتوو " و " بەڕوو " دا
****

خۆر لە جۆگە و کانیاو دا
زۆر پرشنگی لە " ڕوو " دا
هەرچەندە ڕێ و بانی سەخت
تاڵی ئارامی دەبڕین
ماشێنەکە ئەوەندەی ..

هەڵبڕین و دابڕین
****

بەڵام لەبەر نیگاری
ڕەنگینی هەرد و نزار
نە ئاگام لە تاسەیە و
نە هەست دەکەم بە ئازار
****

سێبەری پەڵە گوێزی
سەر سەرچاوەی ڕوون و سارد
پەیامی فێنکایی ..
بۆ دەروونی گەرم نارد
****

میوە و نەوسنی نیوەی ..
دانیشتنی رابوارد
هەستاینەوە .. چایچیمان
بە خوای کانی سارد ، سپارد
****

ئەی تەوێڵە کوای لە کوێی ؟
ئۆقرەم تەزی دەرکەوە
ئەو باسکە نا ، ئەوی تر
ئەو دیوی ئیتر ، ئەوە
لەتەک چاوەڕوانیداو
لەگەڵ تاسە ، ڕۆیشتین
ئەوا نیگای باخ دەرکەوت
ئاخ و ئۆخەی ! گەیشتین
ئۆخەی ! بۆ ئەوەی پەریم
ماندووی دەحەسێتەوە
ئاخ بۆ ئەوەی بە بێ من

لێرە دەمێنێتەوە
****

کەوتینە گوڵزارەوە
ناوەندی نزارەوە
کەوتینە ژێر سێبەری
لقی چەند هەزارەوە !
بەرو پشتی ، تەنیشتی
ڕێگا هەتا ئاوایی
هەر لق و پەلی دارە
دانس دەکەن بە ئەسپایی !
****

لەسەر مۆسیقای هاژە و
قەڵبەزەی ئاوی دۆڵا
درەختی ئاڵ و واڵا ..
قۆڵیان وا لەناو قۆڵا
****

هەر مەلی باڵ نەخشینە
بە جریوە و جووکەوە
دەخوێنن بە ڕووی گوڵی ..
گەشی ئێسک سووکەوە
هەر لانکەی سەیرانگاشە
پێ پلیکەی بەستووە
بە پاڵ یاڵی نزاردا
فەرشی گیای ڕاخستووە
****

لە درزی تارای سەوزی
سەر باخچەی فریشتەوە
چاوشارکێ دەکەین لەگەڵ

لوتکەی بەرزی پشتەوە
****
گەشەی گەیشتنە جێ
ئەندامی ختووکە داین
ئێستا لە باوەشی ئەو ..
بووکە ئێسک سووکە داین
لەبەردەم باڵاخانەی ..
کەنار شیودا دابەزین
بووینە نیشانەی نیگای ..
هەزارەها مەم و زین
****
یادگاری ژیانی ..
" مەولەوی "م بیر هاتەوە
گەرووی تینووی دڵ و گیان
بەفراوی دەخواتەوە
****
چەند خۆشە لەم شوێنەدا
لەگەڵ ئەشکەنجە شەڕ کەیت
لێوی ژیان بە بادەی
شیعری مەولەوی تەڕ کەیت
لەم بەهەشتەدا لە سای
بەهاری ئاواتەوە
چەند خۆشە ، خونچەی دڵان
دەمی تیا بکاتەوە
****
ماڵ داگیرا بە نیازی
ناو هەواری تازەوە
باڵاخانە قووتی داین

لە گەرووی " دەروازە " وە
****

هێشتا تازە کاتژمێر
دوای سێ ی دوا دوانیوەڕۆیە
دەمەوێت وێنە و نەخشێک
لە یادا بکەم .. " بۆیە "
هەندێک لە هاوڕێکانم
بۆی کەوتنە وتەی لەنگ
بگەڕێینەوە ، نەوەک
شەو بمانخاتە درەنگ
****

منیش لە قینا پەست بووم
هەر ئەوەتە تەق ناکەم
بەڕاستی حەز لە ڕستەی
نالەبار و ڕەق ناکەم
****

بەهەر جۆرێک بوو دەنگی
ئێمە و " مانەوە " سەرکەوت
وا دیم دوو برادەری " ١ "
کاتی قوتابیم دەرکەوت
دوای دەست گوشین و هەواڵ
لە سیانەوە بووینە چوار
شۆڕ بووینەوە بەرەو باخ
هێمن هێمن بەرەوخوار
****

هەرچەند .. دڵیشم نەهات
خۆشەویست جێ بهێڵم
بەڵام چی بکەم .. دووچاری

وەخت و ناوەختی وێڵم
****

بەناو دارستانەکەی
تەوێڵەی .. کوردستان دا
لەتەک قەڵبەزە و تاڤگەی
هەڵاتوو .. لە کوێستاندا
ئەوەندە ڕۆشتین .. تا
ئەژنۆ شل و ماندوو بوو
هەر کۆتایی نەدەهات
پەڵە گوێز و پەڵە توو
****

نازانم بە چ جۆرێک ؟
بینەخشێنم لەکوێوە ؟
وێنەی ئەم دیمەنانە
بخەمە ناو چوارچێوە !
****

چی بڵێم هێشتا کەمە ..
ناگەمە مەبەست ویستن
دڵێکیشی دەوێت شاد
دوور لە وشەی خەم بیستن
من هۆشم وا لە گۆمی
مەنگی شینی خەیاڵا
وەک ماسی گیرۆدەی ژار
دەروون پڕ لە سکاڵا
****

هەندێک جار کاسم دەکات
لەناو گێژاوی خەمدا
جوانیی ئەم دیمەنانەم

ون دەکەن لەبەر دەمدا
****

لێشم دەپرسن دەڵێن ..
بۆ .. خەمبار و دڵتەنگی ؟
بیر لەچی دەکەیتەوە
ئاوا مەنگ و بێدەنگی ؟
کێ لە دڵی کێدایە ؟
ناخی من کێ دەیگاتێ
من و لێکدانەوە و خەم
لێک دانابڕێین کاتێ
****

هۆنینەوەش دەروون و
دڵێکی ئاوای دەوێت
کە پەستیی بە هیچ جۆرێک ..
توخنی گیانی نەکەوێت
****

گازینۆی کەناری ڕێ ی
ژوور شانی کەڵەکە بەرد
بێشکەی ئارامگایە .. بۆ
دڵی گریاو ، ئاهی سەرد
بوو بە نزیک ئێوارە
بووکی باخچەی شۆخ و شەنگ
بەرگی گوڵڕەنگی بەری
داپۆشی بە تارای مەنگ
****

هەر ئافرەتی نازدار بوون
بوخچەیەک بە کۆڵەوە
دەستی مناڵ ، ئەڵقەی مل

بەرەو ماڵ ، لە دۆڵەوە
****

مەچەک بە " بازن " ە وە
سەرسنگ بە لەرزانەوە
ڕەوت و تەشی ڕستنی
لاڕێی دەلەرزانەوە
****

ئەی کەنیشکە جوانەکەی ..
لانەی سەرنج و نیگا
داخۆ کێ ئێستا دڵی ..
بۆت لێدەدات ، پێت بگا
****

سوێندت ئەدەم توو جوانیت
تووبی ئەو چاوە ڕەشە
دڵی یار نەرەنجێنیت
حەیفە بەهەشت بێ گەشە
****

سەرکەوتینەوە ورد ورد
بەرەو ناودێ و ئاوایی
بە " بەهەشت " مان سپارد
یادێک و ماڵ ئاوایی
منیش چوومەوە بەرەو ..
ماڵەوەی هەواری ، نوێ
ئارامگای حەسانەوە و ..
شەو مانەوە و خانەخوێ
****

بانیژەی هەواری نوێ
نیگای باخچە و گوڵزارە

وچانێک دانیشتنی
دەفتەرێک .. یادگارە
****

لە بانیژەی ڕوو لە باخ
بۆ هەر لایەک دەڕوانی
لە چاوگەی سروشتەوە
هەڵدەقوڵێت بەس ، جوانیی
نیگاری کردگاری
سروشتی شیرین جوانە
ئارایشتی بەهاری
پۆشتەی نازەنین جوانە
****

ئاوی سپی ، شیو ، لەناو
ملی سەوزەگیا جوانە
خانووی لەسەر یەک هەتا
سەرسنگی چیا جوانە
****

شنە و سروەی فێنکی
ئەم ئێوارەیە خۆشە
زاخاوی خەندە بۆ ئەم ..
دڵ ئاوارەیە خۆشە
دانیشتن و فڕینی ..
نیگا .. بۆ سامالْ خۆشە
یادگار و خۆزگەی دڵ
ئاواتی خەیالْ خۆشە
****

ڕاز و سکاڵای دڵی
زامدار بۆ شەماڵ خۆشە

بگرە ، ڕشتنی ئەشکی
چاوی بە خوێن ئاڵ خۆشە
****

لەگەڵ ئەو خۆشەویستەی
دل خۆزگەی بۆ دەخوازێت
نەک بەهەشت ، دۆزەخیش بێت
وەختم پێوەی دەنازێت
****

بەڵام داخەکەم ئەمە ...
دوا ئێوارەی گەشیمە
لە سبەینێ بەولاوە
هۆی مەستی و سەرخۆشیمە
****

شەو هات بزەی بووکی شار
تەزووی خستە گیانەوە
ملوانکە و گەردانەی زێڕ
باخەڵی .. ڕازانەوە
****

کارەبای ناز باوەشی
گرتەوە بۆ ئەستێرە
کەوتنە نیگا ناردن
ئەو لە ئاسمان ئەم لێرە
پرشنگی هەردوو نیگاش
دەدەن لە چاوی هەستیم
شەپۆلێک دروست دەکەن
دەشڵەقێت گۆمی پەستیم
****

" کۆرس " ی گەرمی گفت و گۆی

سارد کردەوە " درەنگی "
نوێن ڕاخرا بۆ خەوی ..
دنیای کپی و بێدەنگی
****

" سیمفۆنی " خەیاڵ لەگەڵ ..
هاژەی " ئۆرکسترا " ی دۆڵ
بوون بە ئاوازی خەوو
دڵ لاوانەوەی " کلۆڵ "
مەلەی خەو بینینی ناو
گۆمی خەوی شکستە
ئای چەند خۆشە بە مەرجێک
بەیانی نەڵێن هەستە
****

لەو خەوە شیرینەدا
لێفەم لەسەر لابرا !
بەقوربانە .. لێم گەڕێ
با تێرخەو بم ، برا ، کابرا
****

دەی هەستە دەڕۆینەوە
خۆت کۆکەوە دەستو برد
دەک خوا بتانگرێ وەک ..
ئەم خەوەتان ، لە من کرد !
لەدوای ناشتا کردن و
خۆپێچانەوە هەستاین
ماوەیەکی کەم لەگەڵ ..
خۆشەویستا ڕاوەستاین
****

پەری توخوا ئەوە تۆیت !

ئاخ ڕووم نایا و ناوێرم
باوەش بە گەردنتا کەم ..
ئەوسا بە خوات بسپێرم
****

بەڵام بڵێم چی لەگەڵ
کردگار و سروشتا
نەیهێشت تاسەر دڵشاد بین
ڕووی لێکردین بە پشتا
****

ئەوانەی کەوا دوێنێ
لەگەڵیاندا هاتبووین
دوای ماڵ ئاوا لەوان و
لە ماڵ و شار ئاوا بووین
****

ئەگەر بەدەست خۆم دەبوو
هەر نەدەگەڕامەوە
لە جیاتی شەوێک .. تا .. یار
لەوێ بێت ، دەمامەوە
****

ئەوسا هەر بەستەی خۆش بوو
لە گیانی ئارامەوە
دەڕژایە دەر لە گەرووی
پڕ ئاوازی خامەوە
****

بەڵام ئێستا هەر دەبێت
بۆ دووری خۆشەویستم
گوێ بۆ .. ئاوازی خەم و ..
پەستی ڕابگرێت ، هەستم

ئێستا لە شاربازێڕدا
بزەی ئەوم لێ وونە
یادگار و پەژارەم ..
دەریایەکی بێ بنە

" ١ " یەکێ لەو برادەرانە کاک عەلی محەمەد ئەمین هەورامی ، باقی هەورامی زاوایەتی.